

Sygn. akt II Ca 384/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 maja 2013r.

Sąd Okręgowy we Wrocławiu II Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie następującym:

Przewodniczący- Sędzia SO Marek Kurkowski

Sędzia SO Monika Kuźniar (spr.) Sędzia SO Urszula Kubowska-Pieniążek

Protokolant: Elżbieta Biała

po rozpoznaniu w dniu 8 maja 2013r. we Wrocławiu na rozprawie

sprawy z powództwa S. K.

przeciwko Skarbowi Państwa - Zakładowi Karnemu w W.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Rejonowego w Wołowie

z dnia 11 grudnia 2012r.

sygn. akt I C 362/11

I. oddala apelację;

II. zasądza od powoda na rzecz pozwanego 60 zł kosztów procesu w postępowaniu apelacyjnym.

II Ca 384/13

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Rejonowy w pkt I oddalił powództwo S. K. przeciwko Skarbowi Państwa - Zakładowi Karnemu w W. o zapłatę; w pkt II zasądził od na rzecz pozwanego 2.400 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego; w pkt III obciążył Skarb Państwa opłatą od pozwu, od obowiązku uiszczenia której powód został zwolniony.

Rozstrzygnięcie zapadło w oparciu o następujące ustalenia stanu faktycznego.

Wyrokiem Sądu Rejonowego w Żarach z dnia 04 lutego 2010 r. (sygn. akt IIK 2026/09) powód został skazany na karę dwóch lat i sześciu miesięcy pozbawienia wolności, za czyn z art. 280 § 1 k.k. popełniony w warunkach art. 64 § 2 k.k., którą odbył w okresie od dnia 19 października 2009 r. do dnia 19 kwietnia 2012 r. Wyrokiem Sądu Rejonowego w Krośnie Odrzańskim z dnia 28 grudnia 2006 r. (sygn. akt II K 504/06) powód został skazany na karę dziesięciu miesięcy pozbawienia wolności, za czyn z art. 264 § 2 k.k., art. 257 § 1 k.k., art. 91 § 1 k.k. którą odbył w okresie od dnia 19 kwietnia 2012 r. do dnia 17 stycznia 2013 r. Na poczet kary zaliczono powodowi okres od dnia 04 maja 2008 r. do dnia 06 czerwca 2008 r. Wyrokiem Sądu Rejonowego w Żarach z dnia 30 czerwca 2006 r., powód został skazany na karę jednego roku i sześciu miesięcy pozbawienia wolności, za czyn z art. 279 § 1 k.k., art. 14 § 1 k.k. w warunkach art. 64 § 2 k.k., którą odbywa w okresie od dnia 17 stycznia 2013 r. do 17 lipca 2014 r. Powód odbywał kary pozbawienia wolności w Areszcie Śledczym w L., Zakładzie Karnym we W., Zakładzie Karnym w K., Zakładzie Karnym nr 1 we

W. Zakładzie Karnym w W., Zakładzie Karnym w R.. Aktualnie powód przebywa w Zakładzie Karnym w K., gdzie odbywa karę jednego roku i sześciu miesięcy pozbawienia wolności. Koniec kary przypada na dzień 17 lipca 2014 r. W Zakładzie Karnym w W. powód przebywał w okresie: od dnia 06 czerwca 2007 r. do dnia 06 czerwca 2008 r. w celach numer 76 i 2, których powierzchnia wynosiła około 16,5 m². Podczas pobytu w Zakładzie Karnym w W. okresowo powierzchnia celi przypadająca na jednego osadzonego wynosiła mniej niż 3 m². Zakład Karny w W. w okresie pobytu powoda w Zakładzie systematycznie zmniejszał stan zaludnienia jednostki. Na polecenie Dyrektora Okręgowej Służby Więziennej we W. transporty osadzonych do jednostki zostały ograniczone do niezbędnego

minimum (do jednostki przyjmowani byli głównie osadzeni skierowani do nauczania, zatrudnienia lub ze względów bezpieczeństwa). Dyrektor Zakładu Karnego w W. systematycznie informował Sędziego Penitencjarnego o przeludnieniu podległej jednostki. Decyzja Dyrektora Zakładu Karnego o osadzeniu w przeludnionych celach nigdy nie została uchylona. Cele, w których przebywał powód były kompletnie i prawidłowo wyposażone w sprzęt kwaterunkowy (łóżka, taborety, stoły, szafki) oraz w sprzęt do utrzymania czystości w celi. Każdy osadzony miał swoje łóżko, pościel i koc. Cele posiadały dostęp do światła dziennego oraz były oświetlane elektrycznie. W Zakładzie w każdej z cel istnieje wentylacja grawitacyjna. W celi znajduje się kącik sanitarny z toaletą i umywalką z dostępem do bieżącej zimnej wody. Skazani mają możliwość zagotowania wody lub jej podgrzania dla umycia się. Kącik sanitarny stanowi pomieszczenie wydzielone murowanymi ściankami działowymi i oddzielone od części mieszkalnej zamykanymi drzwiami. Kącik sanitarny posiada odpowiednią wentylację oraz oświetlenie. Za utrzymanie czystości w celi odpowiadają osadzeni. Powód dostarcza osadzonym sprzęt i środki chemiczne do utrzymania czystości w celach, środki higieny osobistej i odzież. Skazani w razie indywidualnych potrzeb mają możliwość zakupu środków czystości i higieny w kantynie Zakładu z własnych środków, bądź otrzymywania paczek higienicznych z zewnątrz Zakładu. W Zakładzie Karnym zdarzają się przypadki wystąpienia insektów, zwalczaniem których zajmuje się wynajęta przez Zakład firma specjalistyczna. Skazani mają obowiązek powiadamiania administracji Zakładu o pojawieniu się insektów w celi. Cele mieszkalne są systematycznie remontowane, w miarę potrzeb, zgodnie z harmonogramem prac remontowych. W Zakładzie działa nowoczesny i odpowiednio wyposażony Kompleks Kwatermistrzowski, obejmujący kuchnię, pralnię, łaźnie i magazyny. Raz w tygodniu skazani mają możliwość skorzystania z ciepłej kąpieli w łaźni. Zakład posiada automatyczną kotłownię centralnego ogrzewania gazowego, która zapewnia utrzymywanie temperatury na stałym poziomie niezależnie od warunków zewnętrznych. Osadzeni na okres zimowy otrzymują ciepłą odzież, w tym kurtki. W Zakładzie Karnym w W. skazani mają możliwość korzystania z godzinnego spaceru, biblioteki, zajęć kulturalno - oświatowych, siłowni, boiska, świetlicy, widzeń, praktyk religijnych, posiadania w celach magnetowidów, telewizorów, radia, odtwarzaczy DVD, zakupów w przyzakładowej kantynie. Organizowane są turnieje sportowe, spartakiady, koła zainteresowań, występy zespołów muzycznych i teatralnych. Funkcjonuje telewizja kablowa transmitująca programy ogólnodostępnych stacji telewizyjnych, jest

nadawany program telewizji lokalnej więziennej. Powód podczas pobytu w Zakładzie nie był traktowany gorzej niż inni skazani. Korzystał z widzeń, kontaktów telefonicznych i korespondencyjnych, zakupów w kantynie, siłowni, ze spacerów, z łaźni. W Zakładzie Karnym w W. działa Centrum Kształcenia Ustawicznego. W skład Centrum wchodzi szkoła: Zasadnicza Szkoła Zawodowa dla dorosłych, kształcąca w zawodach mechanika - monter maszyn i urządzeń, stolarza oraz Technikum uzupełniające dla Dorosłych kształcące w zawodach technik mechanik i technik technologii drewna. Zajęcia lekcyjne teoretyczne odbywają się od poniedziałku do piątku w systemie dwuzmianowym w godzinach od 8.00 - 13.20 i 14.50 - 19.15, zaś zajęcia praktyczne w wymiarze 12 godzin w tygodniu. Osadzeni mają możliwość przystąpienia do egzaminów. Zakład organizuje szereg kursów przygotowujących do wykonywania zawodu, między innymi zbrojarza, murarza, betoniarza. Podczas pobytu w Zakładzie od września 2007 r. do grudnia 2008 r. powód podjął naukę w Centrum Kształcenia Ustawicznego. Ukończył szkołę uzyskując zawód stolarza. W Zakładzie Karnym w W. osadzeni mają możliwość podejmowania pracy odpłatnej i nieodpłatnej w przywięziennych zakładach pracy oraz u pracodawców zewnętrznych. Powód w okresie od stycznia do czerwca 2008 r. był zatrudniany odpłatnie w kuchni więziennej jako „wydający posiłki”, pracował około 3 godziny dziennie. Skazani osadzeni w Zakładzie Karnym w W. mają zapewniony dostęp do opieki medycznej. W znajdującym się na terenie jednostki zakładzie opieki zdrowotnej zatrudnieni są lekarze, pielęgniarki, analitycy medyczni. W Zakładzie Karnym w W. znajduje się laboratorium do wykonywania podstawowych badań, gabinety zabiegowe, apteka, pracownia rtg oraz izba chorych. Powód korzystał z

opieki lekarskiej z powodu problemów wątrobowych i bólu brzucha. Nie wymagał pomocy psychologa ani psychiatry. Nie zdarzyła się sytuacja, aby w Zakładzie Karnym w W. odmówiono powodowi opieki lekarskiej. Podczas pobytu w Zakładzie Karnym w W. powód nie zgłaszał uwag ani skarg na przeludnienie w celach, ani też dotyczących warunków bytowych i opieki zdrowotnej. Zachowanie powoda w czasie pobytu w Zakładzie Karnym w W. było oceniane raczej jako pozytywne. Powód nie deklarował przynależności do podkultury przestępczej. Powód wykształcenie podstawowe. Jest kawalerem. Nie ma osób na utrzymaniu. Nie posiada majątku. Obecnie przebywa w Zakładzie Karnym w K., gdzie nie jest zatrudniany.

Uzasadniając rozstrzygnięcie Sąd Rejonowy wskazał, że na uwzględnienie zasługiwał podniesiony przez pozwanego zarzut przedawnienia. Sąd nie uwzględnił twierdzenia powoda, iż w dacie, gdy doszło do naruszenia jego dóbr (i w okresie trzyletnim po ewentualnym wystąpieniu tych naruszeń), nie miał on możliwości wysuwania roszczeń wobec pozwanego. Ponadto, nie wnosił skarg na decyzję administracji Zakładu Karnego dotyczących warunków bytowych w Zakładzie jak i również skarg do Dyrektora Zakładu Karnego na przeludnienie celi, a możliwości tej nie został pozbawiony. Sąd nie stwierdził też przesłanek przemawiających za przyznaniem powodowi zadośćuczynienia od Skarbu Państwa.

Apelację od powyższego rozstrzygnięcia w pkt I i II wniósł powód. Sądowi I instancji zarzucił błędy w ustaleniach faktycznych oraz niewłaściwą interpretację przepisów prawa. Zarzucił, iż nie przebywał w przeludnionych celach jedynie czasowo, jak też że okoliczność ta była niezgodna z prawem. Zarzucił, że strona pozwana naruszyła przepis art. 248 § 1 kkw w brzmieniu obowiązującym w czasie, gdy powód przebywał w Zakładzie Karnym w W.. Powołał się na orzeczenie Sądu Najwyższego wydane w sprawie o sygn. III CZP 25/11, w którym wskazano, że umieszczenie skazanego w przeludnionej celi może być samodzielną przesłanką naruszenia dóbr osobistych osadzonego. Odnosząc się do przedawnienia roszczenia podał, że miał prawo nie wiedzieć, że przebywał w przeludnieniu, ponieważ nie znał wymiarów celi. Wniósł o uznanie powództwa za zasadne, zasądzenie na swoją rzecz żądanej kwoty zadośćuczynienia i nieobciążanie kosztami zastępstwa procesowego.

W odpowiedzi na apelację strona pozwana wniosła o jej oddalenie w całości oraz o obciążenie powoda kosztami postępowania

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja powoda nie zasługiwała na uwzględnienie.

Sąd Okręgowy podzielił argumentację Sądu Rejonowego w zakresie słuszności podniesionego przez stronę pozwaną zarzutu przedawnienia roszczenia powoda. Art. 442¹ § 1 kc stanowi, że roszczenie o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym ulega przedawnieniu z upływem lat trzech od dnia, w którym poszkodowany dowiedział się o szkodzie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia. Powód przebywał w Zakładzie Karnym w W. w okresie od 6 czerwca 2007 r. do 6 czerwca 2008 r. Już w tym okresie wiedział o szkodzie oraz osobie obowiązanej do jej naprawienia. Prawdłowo zauważył Sąd Rejonowy, że nie sposób uznać, by złe warunki odbywania kary pozbawienia wolności oraz możliwości pociągnięcia do odpowiedzialności pozwanego, były znane powodowi dopiero w 2009 r. czyli po wydaniu orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego, uznającego przepis art. 248 § 1 k.k.w. za niekonstytucyjny. Uwzględniając stanowisko powoda należałoby bowiem uznać, że zaczął on odczuwać negatywne skutki umieszczenia w przeludnionej celi z chwilą orzeczenia przez Trybunał Konstytucyjny, że okoliczność ta może stanowić naruszenie dóbr osobistych osadzonego. Stanowisko takie ocenić zaś należy jako nieuprawnione. Roszczenie powoda uległo zatem przedawnieniu w czerwcu 2011 r. i z tego względu powództwo wniesione w listopadzie 2011 r. słusznie podlegało oddaleniu.

Również w przypadku przyjęcia, że termin przedawnienia rozpoczął swój bieg w roku 2009 z uwagi na wyrok Trybunału Konstytucyjnego, uznający przepis art. 248 § 1 k.k.w. za niekonstytucyjny, należy przyznać Sądowi Rejonowemu słuszność co do treści rozstrzygnięcia. Sąd Odwoławczy podziela w tym zakresie stanowisko Sądu Rejonowego, poparte orzecznictwem Sądu Najwyższego, że samo osadzenie w przeludnionej celi nie jest wystarczającą przesłanką do uwzględnienia żądania zasądzenia zadośćuczynienia. Jak słusznie bowiem zauważył Sąd Rejonowy,

przesłanką przyznania zadośćuczynienia jest krzywda. Powód zaś, jak prawidłowo ustalił Sąd Rejonowy, nie potrafił określić, w jaki negatywny sposób okresowe zmniejszenie metrażu poniżej normy 3 m² jak również warunki bytowe wpłynęły na jego stan zdrowia psychicznego i fizycznego, abstrahując od niedogodności, jakie niesie za sobą w ogóle osadzenie w warunkach izolacji. Powód nie wskazywał na pogorszenie stanu zdrowia w trakcie pobytu w ZK w W., nie korzystał z fachowej pomocy, w szczególności opieki psychologa bądź psychiatry. Ponadto, jak wynika z materiału dowodowego, powód nie zgłaszał uwag dotyczących warunków bytowych, nie składał też skarg na przeludnienie w celach podczas gdy przebywał w Zakładzie Karnym w W.. Okoliczność ta pozwala zatem przypuszczać, iż powód nie odczuwał wówczas żadnych negatywnych skutków, które miało spowodować zarzucane przez niego w pozwie bezprawne działanie pozwanego. Należy też mieć na uwadze, że warunki, w jakich odbywał karę powód, były takie, jakie w danym czasie optymalnie mógł zapewnić pozwany. Jednocześnie, powód miał możliwość podjęcia różnego rodzaju aktywności poza celą i w ten sposób mógł zniwelować ewentualne negatywne odczucia spowodowane czasowym niedoborem powierzchni cel.

Pozostałe ustalenia i argumentacja Sądu I instancji w zakresie braku podstaw do stwierdzenia bezprawności działania pozwanego są prawidłowe i nie wymagają powtórzenia.

Mając na uwadze powyższe Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 kpc oddalił apelację powoda jako bezzasadną, o czym orzeczono jak w pkt I sentencji.

Orzeczenie zawarte w pkt II sentencji zapadło w oparciu o art. 98 § 1 kpc w zw. z art. 391 § 1 kpc, zgodnie z wynikiem postępowania. Zasądzona kwota 60 zł stanowi koszty zastępstwa procesowego wyliczone w oparciu o § 10 ust. 1 pkt 25 i § 12 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu.